

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmayerjev trg 1.
Telefon št. 73.

Leto XXIII.

Št. 46.

Kranj, 18. novembra 1939

Izhaja vsako soboto.
Naročnina: celoletno 40- din, polletno 20- din,
četrtletno 10- din.

Skerlec Matija:

Enoumne smernice

V „Slovenca“ z dne 14. novembra letošnjega leta je podal g. dr. Janez Fabijan, profesor in dekan na teološki fakulteti v Ljubljani uredniku „Slovenca“ nekaj pojasnil glede smernice „Casa“.

Gospod profesor se je med drugim izrazil tudi sledeče: „Nekateri naročniki „Casa“ bi radi videli, da bi čas v vseh vprašanjih dajal popolnoma enoumno določene odgovore in smernice, češ: tako je in nič drugače.“

Izraz enoumen se mi zdi tu kaj nevarno; kak hudo mušnež bi mogel na podlagi tega trditi, da je g. profesor pristaš dvoumnih ali večumnih smernic. Seveda g. profesor ni tako mislil. Ker se pa prištevam med čredo onih, ki jih je g. profesor označil kot pristaše enoumno določenih smernic, se mi zdi zelo potrebno, da gospoda doktorja opozorim na nekatere čudne pojave, ki naj bi ga prepričali o veliki potrebi popolnoma enoumno določenih odgovorov in smernic.

Da preidem kar in medias res, mislim, da bom prav zadel, če poudarim, da so med nami — pristaši enoumno določenih smernic — in med zagovorniki „večumnih“ smernic difference v tem, kako stališče zavzemamo napram raznim pojavom, ki jih nekateri krako označujejo kot „koebekarstvo“.

Znana afera pri „Domu in Svetu“, ki se je sukala največ okrog osebe prof. Koebeke, je jasno pokazala, da med nekaterimi „katoliškimi“ krogi ni tega, kar mi imenujemo „sentire cum ecclesia“ — čutiti s Cerkvijo. H Koebekurstvu spada tudi vse ono trenje in vrenje v okrog Jugoslovanske strokovne zveze in pa razmere v „katoliškem“ akademskem društvu „Zarja“. Zdi se mi, da je vse to „mnogoumno“ in vendar „enoumno“ kipeaje prišlo že do tako resnega štadija, da moramo vsi prepričani katoliki, posebno pa katoliški duhovniki in zlasti profesorji teologije imeti popolnoma enoumno določene nazore in tudi enotno postopanje.

Pred kratkim sem imel priliko osebno debatirati z nekaterimi člani „katoliškega akademškega društva Zarja“. V razgovoru je že starejši član tega častitega društva izrekel sledeče stavke: „Mi Zarjani smo drugačnega kulturnega nazora, kakor vi! Nam so marksisti bližje, kakor ste vi.“ Ko smo v debati poudarjali, da so člani akademškega katoliškega društva „Zarja“ v nekaterih slučajih nastopali tako, da to ne odgovarja katoliškemu stališču, je omenjeni gospod odgovoril: „Če ni „Zarja“ katoliško društvo, zakaj pa ima za pokrovitelja oziroma duhovnega vodjo g. profesorja teologije in dekana dr. Fabijana.“

Po mojem skromnem mišljenju ima g. profesor že v takih izjavah jasen dokaz, kako zmehani pojmi vladajo med delom mladine, katere duhovni vodja je on. Tu je pa tudi dokaz, do kakšnih zablod morejo privedi naša mladina smernice, ki niso podane čisto jasno enoumno o gotovih življenjskih vprašanjih, ki pretresajo sedanjo dobo. More pa tudi videti, da se v svojih zablodah ta mladina celo neka sklicuje na avtoriteto svojega duhovnega vodje, ki je profesor teologije in celo dekan na teološki fakulteti.

Bog varuj, da bi hotel metati najmanjšo senco na g. profesorja, da bi on ne bil katoliških načel, jasno je kot beli dan, da mora on kot profesor dogmatike odločno odklanjati take zmehane pojme. Mi vsi katoliški inteligenti to dobro vemo, kar g. profesor poudarja, da je možno „konkretnih kulturnih, socialnih, gospodarskih, političnih vprašanjih imeti različ-

na naziranja.“ O tem ni debate, Gre za to, kje ne moremo katoliki imeti različnih naziranj. In tu gre za pojave in nazore, kjer katoliki ne moremo imeti več različnih naziranj, če smo katoliki, Gre tudi za vprašanje katoliške discipline in pa tudi za vprašanja pedagoškega postopanja pri naši mladini, kjer ne smemo s svojim mnogoumnim stališčem biti krivi, da udara marksizem v naše vrste.

Da ne moremo katoliški duhovniki biti napram razmeram v „Zarji“ več indiferentni, naj povem še to dovolj značilno dejstvo: Osebnostno poznam akademika, ki se je izjavil, da ne veruje v Kristusa — Boga. Pred kratkim je dotični gospodič nahnulil člane katoliških dijaških organizacij, katoliške akcije in dijaške zveze, da so „losi in biki“, ker niso bili njegovega mnenja. Ali je tak akademik brez prave katoliške vere brez takta in krščanske ljubezni primeren član za „katoliško“ akademsko društvo? Morda se bo tudi on kdaj skliceval na avtoriteto g. prof. teologije, da je „dober katolik“. In če to akademsko društvo pod duhovnim vodstvom g. profesorja teologije sprejema v svoje okoličje take člane, se mora pač vsak zaveden katoliški inteligent strme in z grozo izpraševati, kam bo to privedlo. Kam bo ta taktika „mnogoumnih smernic“ privedla del naše akademske mladine? Jasno je, da moramo vsi katoliški duhovniki odsvetovati vsakemu katoliškemu dijaku, da bi zašel v tako družbo. In dovolil bi si še pripomniti, da duhovni vodja v taki družbi prevzema še posebno ogromno odgovornost pred Bogom in katoliško javnostjo za te razmere, če odločno in enoumno ne nastopi proti njim.

Gotovo je med člani „Zarje“ vsaj nekaj dobrih akademikov, ki so člani tega društva bona fide. Dejstvo pa je, da so med njimi tudi člani, ki so popolnoma zmešanih nazorov, prepojeni že z marksizmom. Zato se ne bo nihče čudil, če se katoliki resno bojimo, da „Zarja“ postane neka vrata, skozi katero bo udiral v vrste katoliške inteligence materialistični marksizem, s katerim za katolika ni nikakega kompromisa. Zato so tukaj na mestu le popolnoma enoumne načelne smernice.

Gospoda profesorja bi si dovolil opozoriti na veliko sorodstvo, ki obstoja med „Zarjo“ in Koebekovim „Dejanjem“. „Dejanje“ agitira za „Zarjo“ in Zarjani za „Dejanje“. Jaz sem prepričan, da g. profesor bere „Dejanje“ in da gotovo obsoja nekatere članke, ki jih je priobčil ta časopis. Prepričan sem, da je kot dober katoliški duhovnik in kot profesor teologije opozoril mlade inteligence v „Zarji“ kot njihov duhovni vodja, da so nekatere stvari v „Dejanju“, ki se ne strinjajo s katoliškim stališčem in ne s katoliškim mišljenjem. Da bo pa g. profesor še bolj poznal koebekarstvo pri „Dejanju“, naj si dovoljujem opozoriti še na drugo žlahto te revije.

Svoj čas smo imeli v Kranju tednik „Sobotno“, ki je pisal tako strupeno proti katoliški cerkvi, da je morala celo cenzura zapleniti najstrupenejša izpade proti katoliški cerkvi. Ta časopis je urejevala g. profesorja znana osebnost v Kranju, „Gorenjec“ je svoj čas priobčil notico, da so se vršili razgovori med prof. Koebekom in kranjsko tiskarno Savo, ki jo g. profesor dobro pozna, da bi prevzela Savo v tisk „Dejanje“ in da bi urejevala to „katoliško“ revijo bivši urednik „Sobote“. Ko je „Gorenjec“ to priobčil, je imel g. prof. Koebek toliko korajže in resničnosti, da je poslal po svojem zastopniku dr. Stanovniku „Gorenjcu“ popravek, da to ni res. Seveda

„Gorenjec“ tega popravka ni priobčil, ker ima v rokah dokaze, da so se res vršili razgovori, da bi prevzela to „katoliško“ revijo kranjska Savo in da bi prevzel njeno uredništvo urednik bivše „Sobote“.

Naj končno še omenim, da je odposlanec Jugoslovanske strokovne zveze v Kranju na javnem delavskem shodu zatrjeval, da je on za gospodarski marksizem, da je isti govoril, da ima JSZ dogovor z marksisti, da kjer organizira JSZ, tam ne organizirajo marksisti, kjer pa organizirajo delavstvo marksisti, tam pa JSZ ne bo njim delala konkurence.

Mislil, da bodo vsi ti argumenti dovelj za g. profesorja, da bo uvidel, kako potrebno je, da „Cas“ podaja popolnoma enoumno določene

ne smernice v teh vprašanjih, da jih on poda tudi v „Zarji“ svojim akademikom, katerim je duhovni vodja. Da v takih razmerah katoliški inteligenti in posebno duhovniki moramo zahtevati od „Casa“ popolnoma nedvoumnih katoliških idejnih smernic, da ne moremo gledati v „Casu“ kake odkrite ali prikrita simpatije za koebekarstvo, ki se kotj danes posebnost v „Zarji“.

Cas je, dvanajsta ura je že, da postanemo vsi katoliški pristaši popolnoma enoumno o določenih smernic v vprašanju udiranja materialističnega marksizma in popolnoma enoumne in enotnega mišljenja in postopanja v vseh zadevah, ki se tičejo katoliške akcije in katoliške dejavnosti, ki se danes razdira.

Važno za vse in vsakogar

Vojna med Nemčijo ter Francijo in Anglijo gre svojo pot dalje. Časopisi nam poročajo le o malih praskah na suhem, bolj živahno je na morju. Naša vlada je takoj v začetku proglasila nevtralnost naše države, pri kateri hoče vztrajati do konca. S tem je dokazala svojo miroljubno politiko napram vsem sosedom, s katerimi želi živeti v najboljših odnosih, ni pa izpustila iz vida starega izreka: „Če hočeš mir se pripravljaj na vojno!“ Zato je izšlo več uredb, ki so namenjene zaščiti prebivalstva za slučaj vojne tako proti napadom iz zraka kot glede prehrane. S takimi ukrepi seveda in rečeno, da mora priti do kakih napadov ali karkoli, temveč le, da je treba biti pripravljen na vse, priprave pa je treba izvršiti že prej in ne zadnji trenutek. To so predhodni ukrepi socialnega značaja, ki jih je treba upoštevati, ki pa ne smejo biti povod za strah ali nepotrebno razburjenje ali kot se rado zgodi in imajo nekateri posebno veselje nad tem, za vse mogoče in nemogoče fantazije.

Uredba o zaščiti pred napadi iz zraka predvideva med drugim tudi odpravljanje prebivalstva (evakuacije) ob napadih iz zraka. Po pomenu vsakega kraja je treba določiti že vnaprej, v kateri smeri naj se prebivalstvo, če bi bila vojna, odpravi, to je izseli ali oddalji, ali pa samo zaklanja pred zračnimi napadi. Posebne potrebe naseljenih krajev, tudi najvažnejših, terjajo, da se izselitev ne izvede popolnoma, marveč samo deloma. Najlažje se izvede tisto izseljevanje, ki se godi prostovoljno po svobodni izbiri in odločitvi posameznih oseb ali rodbin pred začetkom nevarnosti. Sem spadajo zlasti gmotno preskrbljene osebe, pa tudi rodbine večine uradnikov in drugih uslužbencev, ki živijo od stalnih dohodkov, pa četudi bi te osebe same morale ostati radi izvrševanja poslov v mestu samem. Če bi oblast zahtevala radi razvida podatke, so jih rodbinski poglavarji dolžni dati.

Osebe in rodbine posameznih oseb z nestalnimi in skromnimi dohodki, ki morajo radi tega ostati v vzajemni bližnji zvezi, se le oddaljujejo iz kraja, kjer stanujejo, in to samo začasno, včasih le toliko od stalnega bivališča, da, če je treba, tudi vsak dan pridejo stalno v mesto na delo ali po potrebnem opravku. Pri takem oddaljevanju pa je paziti na to, da sme za nastanitev oddaljenega števila prebivalcev doseči v vsaki vasi ali manjšem mestu število doseljenec največ polovico normalnega števila prebivalcev v dotičnem kraju.

Za vse osebe pa, ki morajo ostati v važnih krajih na svojem rednem delu ali radi opravljanja kake posebne službe pri državni obrambi, mora biti pripravljeno zakonite v neposredni bližini kraja, kjer delajo ali se navadno mude. Taka zaklonišča morajo nuditi dovolj varnosti in kar je najvažnejše, imeti morajo najmanj dva izhoda, Zaklonišča so lahko

tudi najpriprostejši rovi na planem, po vrtovih itd., ali kleti in pritličja. Zaklonišča niso potrebna samo v važnih krajih, ki so za napade privlačni, ampak po vseh večjih naselbinah, bodisi v mestih ali vaseh, to pa radi tega, ker so napadi iz zraka lahko neopredeljeni in tedaj ne sme biti na prostem nikdo razen določenih oseb.

Posebno važnost predpisuje uredba o zaščiti pred napadi iz zraka za organizacijo zaščite otrok do 16. leta. Organizacija zaščite otrok pa zahteva predvsem točen in sistematičen popis otrok do vključno 16. leta starosti. Pri popisu otrok pa je treba upoštevati najbistvenejše in najpotrebnejše podatke, na podlagi katerih bo mogoče napraviti podroben načrt za zgoraj omenjeno zaščito. V te svrhe je sestavila kr. banska uprava z „Jug. Unijo“ za zaščito dece posebne popisne liste otrok. Te popisne liste bo občina razdelila vsem hišnim gospodarjem, ki imajo najmanjke z otroci do vključno 16. leta. Liste nosijo vsled svoje važnosti tekoče številke od 27.001 do 28.000, za Tržič pa 29.000 do 30.000. Naj nikdo te liste ne zavrže, temveč naj jo z vso skrbnostjo izpolni in izroči najkasneje do 24. novembra občini, ker mora občina voditi točno evidenco o vseh listah, ki jih bo razdelila in mora javiti vse, ki ne bi bile vrnjene, nadrejeni oblasti. Vrzeli med posameznimi številkami bodo otežkočale administracijo, vsled česar naj vsakdo pazi na popisno listo. Ulico, kraj in hišno številko je točno izpolniti. Vprašanja od I. do VIII. so jasna in ne bo težko nanje odgovoriti. S to listo bo mogoče ugotoviti vse one podatke, ki so potrebni za popolno in smotno izvedbo zaščite otrok za slučaj vojne. Popisna lista bo ostala poleg tega v najskrajnejšem primerni edini dokument za ugotovitev identitete otrok. Na hrbtni listi imate vsa potrebna navodila.

Druga taka zaščitna uredba je uredba za preskrbo rezervne hrane za mesec dni, katero bi naj preskrbela občina. Ker pa občine ne razpolagajo s takimi denarnimi sredstvi in ne skladišč, priporočamo vsem, ki jim je to mogoče, da si polagoma nabavijo enomesečno rezervno prehrano, to je najnujnejša živila, ki bi jih mogoče rabili v družini za mesec dni. Za tiste sloje, ki jim to ni mogoče, bo preskrbela rezervna občina in jo oddajala v slučaju potrebe, toda le proti plačilu.

Navedli smo najvažnejše izdanih zaščitnih uredb, da seznanimo z njimi vse in vsakogar, ker je za vsakogar potrebno, da jih pozna in se po njih ravna. Kot smo že uvodoma omenili, so to le preventivne uredbe za vsak slučaj, da nas dogodki, ki se danes razvijajo s tako naglico, ne dohitijo nepripravljene. Zato pa si ne delajte nikakih skrbi, tudi se ne pustite legati od raznih prerokov in vsesnalcev, ker boste vsa navodila v vsakem slučaju, če bodo potrebna, pravočasno prejeli.

V soboto 18. nov. ob 8. uri zv. in v nedeljo 19. nov. ob 4. uri pop. bo v dvorani Ljudskega doma v Kranju burka v 3 dej. (4 siikah.)

SALVE SMEHA!

SALVE SMEHA!

Matajev Matija

Delovski obzornik

Ustanovitve strokovne šole Delavske Zbornice v Ljubljani

Delavska zbornica v Ljubljani objavlja ustanovitve strokovne šole DZ in razpisuje rok za prijavo kandidatov za redne učence te šole do vključno 1. decembra t. l. Do tega dne se morajo vsi, ki imajo pogoje za kandidate v smislu pravil strokovne šole DZ, prijaviti Delavski zbornici v Ljubljani. Zapisane prijave se bodo le izjemoma upoštevale.

Izvešček iz pravil strokovne šole DZ.

1. Ime.

Delavska zbornica ustanavlja strokovno šolo v smislu § 57 tč. 9 zakona o zaščiti delavcev in § 5 t. 10 pravil Delavske zbornice in po sklepu skupščine Delavske zbornice z dne 15. aprila 1939.

Šola se imenuje: strokovna šola Delavske zbornice v Ljubljani.

2. Namen.

Namen strokovne šole DZ je vzgojiti voditelje delavstva, ki naj prevzamejo vodstvo strokovnih organizacij, širijo med delavstvom narodno in stanovsko kulturo ter zavest, vodijo krajevne delavske ustanove in so skratka najbolj poklicani zagovorniki in branitelji delavstva.

3. Trajanje šole.

Pouk je v šoli teoretičen in praktičen. Teoretičen pouk se vrši v zimskih mesecih, dočim bi učenec opravi praktičen del šole v strokovni organizaciji s stanovsko smerjo ali na terenu, o čemer bo za slehernega posebej sklepalo vodstvo šole. Praktičen del bi se lahko absolviral v etapah.

Začetek šole je 10. januarja 1940. Teoretični pouk bo trajal do 15. marca 1940. Praktičen pa od 25. marca do 15. aprila 1940.

4. Vodstvo šole.

Vodstvo šole tvorijo: vodja in svet, sestoji iz vsaj 4 članov. Izven šole pa vodi življenje učencev posebni za to imenovani prefekt.

5. Sprejem v šolo.

Gojenci strokovne šole so: a) redni, b) izredni.

a) V strokovno šolo DZ se sprejemajo redno fantje in moške od 18. do 30 let, ki so poštene, značajni in delavni, za delo v delavskih organizacijah sposobni. Ti so „redni“ učenci. Vsakega posameznika sprejme vodstvo šole šele po položenem sprejemnem izpitu. O sprejemu odloča vodstvo šole. Snov za sprejemni izpit določa vodstvo šole.

b) V šolo se sprejme normalno (redno) 20 rednih učencev.

c) K predavanjem pa smejo zahajati tudi izredni učenci, ki morajo zadostiti vsem pogojem za sprejem v šolo, nimajo pa pravice do ugodnosti, ki jih uživajo „redni“ učenci.

Prijavni rok za kandidate izteče, dne 15. decembra t. l. Dne 24. decembra 1939 se bo vršil za prijavitelne kandidate sprejemni izpit, katerega način bo prijavljenim kandidatom pravočasno sporočen. Sprejemni izpit ne bo za kandidate zvezan z nikakimi stroški in tudi ne z zamudo časa. Vršil se bo povsod v kraju dela prijavljenih kandidatov.

6. Preskrbovanje učencev.

Vodstvo šole z upravnim odborom DZ preskrbi učencem brezplačne dopuste pri delodajalcih.

Vsakega rednega učenca vzdržuje šola s hrano, stanovanjem ter mu da tudi dnevno din 5.— za lastno porabo, prav tako pa plača šola za slehernega učenca prispevek socialnega zavarovanja za dobo treh mesecev. More pa vodstvo šole posameznim marljivim in socialno potrebnim gojencem dati še druge ugodnosti.

7. Učna tvarina.

I. Vzgojne osnove.

1. Nравstvena delavska vzgoja.
2. Narodno delavska vzgoja.

II. Temelji kulturno socialne izobrazbe.

1. Zgodovina socialnih gibanj.
2. Sodobna kulturno socialna gibanja.

III. Socialno gospodarska izobrazba.

1. Osnove narodnega gospodarstva.
2. Gospodarski viri in socialno gospodarska struktura Jugoslavije, predvsem Slovenije.
3. Veliki gospodarski problemi Slovenije.

4. Glavni socialni problemi Slovenije.
5. Naša obstoječa socialna zakonodaja.

IV. Delavska samopomoč.

1. Strokovne organizacije, njih pomen in namen.
2. Vodstvo strokovnih organizacij in njih akcijska tehnika.
3. Delavsko združništvo.

V. Pomembni predmeti.

1. Slovenščina.
2. Govorništvo.
3. Dopisništvo.
4. Računstvo s knjigovodstvom.
5. Higiena.
6. Telovadba.

Razpored predavanj določi šolsko vodstvo.

Tvarina, ki je obsežna v navedenih predmetih, se bo obravnavala dva mesca v 4 urah popoldanskega in 2 urah popoldanskega pouka.

Prosti popoldnevi, namenjeni učenju so: torek, četrtek, dočim je sobotno popoldne pouka in učenja prosto.

8. Izpiti.

- Izpiti so dvojni:
- a) Tečajni,

- b) diplomski.

Vsak predavatelj je dolžan izprašati učence predelano snov in zabeležiti red.

Tečajni izpiti se vrše po končanem teoretičnem pouku pred izpitno komisijo, ki sestoji iz predmetnega učitelja in vodstva šole. Ob tej priliki se da gojencu tečajno izprijaviti. Diplomsko izprijavilo se bo izdelalo šele ko bo učenec absolviral predelano del šole.

9. Ekskurzije.

Med teoretičnim poukom je treba vpoznati predvsem našo industrijo in organizacijo v nji. V ta namen bodo služile najmanj 4 ekskurzije v naša večja industrijska središča: Jesenice, Trbovlje, Kranj, tiskarska podjetja itd.

Podrobnosti določa poseben notranji poslovnik strokovne šole DZ.

*

Delavska zbornica vabi mlade delavce, ki čutijo veselje do posebne kulturne, socialno-gospodarske in strokovne izobrazbe, da se pravočasno javijo kot kandidati za novoustanovljeno strokovno šolo D. Z.

Delavska zbornica v Ljubljani.

Letošnje martinovanje in njegove posledice

S strahom smo letos pričakovali poročil po naših časopisih o poteku martinovanja po naših deželi in po naših mestih, zlasti pa njegove posledice. In zares! Kronika je zabeležila neverjetno veliko število raznih pretefov, ubojev, celo umorov itd. A vse je bilo izvršeno v pijanosti, zopet je govoril alkohol. Bila je pilika, da so ljudje lahko zopet pokazali svoje posurovele značaje in svojo srčno kulturo. Plohi, Tam sta se sporekla za prazen nič in že se je zabiskal nož, tam zopet pretep s koli, s strelji in sam Bog ve, kaj se vse. In kdo je bil kriv temu strašnemu podvajanju, ki se tako tragično širi med nami. Kaj res ne pozna nihče več v et, ki mu veli kaj sme in kaj ne sme? Kamor je človek prišel, v vsaki ulici našega mesta, kjer je le kak gostilniški lokal, smo slišali kletev, prepri, mogoče celo že pretep. Videli smo ubogega delavca (ne enega!) pijanega, pri mizi se je vino kar cedilo po tleh, doma pa beda, lakota in obup. In ne samo delavce, ampak tudi kmetje, pijani, naravnost podvajani vsi skupaj kot živine.

Seveda, fant, če ni pošteno pijan, potem sploh ni fant!

Vsemu temu pa je kriv zopet — alkohol. Zopet tisti črv, ki se zajeda v naš narod, o katerem smo že toliko pisali, o katerem se toliko govori pri priznanih, po domovih, a vse zaman, kot da bi pisali in govorili mrzlim brezčutnim stenam. Tu je še veliko neobdelanega polja, ki čaka pridnih rok, da se vsaj omeji zlo, ki vsak bolj grozi.

Letos je bila zopet nenavadno dobra letina tudi za sadje. Zato se je nakuhalo ogromne množine žganja. In po mestu vidimo tiste plašne obraze, ki prodajajo nezatrošarinjeno žganje. To ima za posledico na eni strani, da prodajalec dobro zasluži in si prištedi krivično pridobljeni denar, na drugi strani pa se s cenejšim proizvodom omogoči večja prodaja in večje povpraševanje. Kakšne posledice ima to, da se na ta način omogoči uživanje alkohola, je jasno. V interesu našega narodnega obstoja, naše narodne omike je, da se najmanj na tretji strani spodaj.)

Joža Herfort:

Sneg, sneg... Smreke pod mojimi okni so globoko sklonile veje in se pogrezale v zimski mir in molk. Na stolu pred menoj je sedela, mlada nevesta, vsa koprneča, kaj bom dejal. Dvignil sem glavo izpod drobnogleda, pogledal ji resno v pričakovanju poln obraz in tiho dejal:

„Če je še čas, ti svetujem, izberi si drugega...“

— Zakaj? — je dahnila vame in oči so se ji zablistele v solzah.

„Ne sprašuj, več ne povem. Morda ne bo nič hudega, bolje pa bi bilo...“ Pod drobnogledom sem našel sumljive klice, podobne onim, ki jih je odkril veliki Koch...

Mrzla noč, polna mesečine in zimskega pokca tam za žarečimi okni, ki so veselo mežikala v mrzlo noč pa je bila vesela svatovščina. Ne daleč, na gričku, ki je ležal pred gozdom sem čakal lisico ali zajca. Ure so se odmikale urno, toda razen klicev in vriskov veselih svatov nisem čul ničesar. Skoro sem malo zadremal, ko je v lahnem drncu pridružil zajček. Uren pogled po ceveh, ozek plameni jezik, oster pok in bolesten odmev in konec je bilo zajčjega bednega življenja. Komaj sem premenjal naboje, ko se je potegnila ob gozdu košatorepa senca. Tovariš, bolje spremljevalec, ki je čakal z menoj je dejal: „Resilni avto gre...“ Prišla je tetka na zajčjo sled in ostro po njem do zajca. Spet se je približilo in počilo, malo je še podrgelata in negibno obležala. Dva mrlička, streljaj nižje vesela svatovščina... Jedva sem pomislil na cvetočo nevesto in na ženina, na katerega je položila roko ista žena, kot na mojega zajčka in lisico, le da se mu bliza počasi in tiho tapsko. Eh, morda sem se pa zmotil, sem si prebral črva, ki je skušal gladati vest. Pred menoj je stala druga lisica, pred zajcem in pred lisico — vrgel sem puško k licu, rezko je počilo, lisica se je prevrgla in odskočila, drugi strel jo je podrl.

Ura v stolpu je zdrknila in bila enajsti. Polja je šel zajček v gozd. Kmalu je prišel v mojo smrtonosno bližino, spet oster pok in komaj je imel čas pobegniti. Odmev strela je splasil ne-

kje se pasočega zajca in v urnem teku je hotel doseči varstvo gozda. Prej kot on gozd, so njega dosegle sibre... Tovariš je šel pobirat obilni plen, jaz pa sem se skoro zgrozil. Saj to je bil prvi mrtvaški ples v sosesčini vesele svatovščine... Tiho sva šla domov, za nama so zamirali veseli vriski zapoznelih svatov.

*

Pozno v noči sem šel obiskat bolnika. Na jablani kraj bele hišice, kjer je bilo veselo svatovanje komaj ob zadnji polni luni je pela sova, v kamri pa je gorela luč. Nisem vražast in dobro sem vedel, da se bodo sove kmalu ženile, pa sem se vseeno trdneje oklenil puške, ki mi je ležala prek kolen. Konjič je zahrzal, pognal sem ga urneje. Zacingljali so zvončki in kmalu sem ustavil sani pred razsvetljenimi okni hiše, kjer so me nestrno čakali.

Pod jutro sva s konjičem urno spela domov. Na griču nad hišico z mladim parom je zateglo lajala lisica, sova se je na kozolec priklanjala družici — svatovščina bo in vasuje sedaj, čeprav je tako mrzlo, tako obupno mrzlo. Sova ima že družico, lisica si jo išče, jaz pa mislim na mladi par, ki je tako lepo cvetoč, kot drevje v maju...

Na cvetje sem mislil, kako urno se ospe, zakaj drobnogled mi je pokazal čudne rdečebarevne palčice, ki jih je odkril veliki Koch...

*

Leto osorej. Visoko v bukovju je tulil volk. Mrzli sever se je tepel z burjo in nametal drobne snežne kristale, ki so zbadali v kožo liki iglice. Saninec je bil zmrtel in sani so urno drčale. K mlademu možu v hišico pod gričkom sva spela s konjičem. Močno je opešal in kri mu je silila čez usta in obrizgala bele blazine z drobnimi krvavordečimi cvetovi. Drobnogled me ni varal.

Desna stran pljuč je bila močno zavzeta, leva stran pa tudi že načeta. Igra z belo ženo je bila izgubljena, prestalo mi je samo še par brezpomembnih potez... Blazila so mi ostala, zdravil ni več bilo. Mlado ženo z otrokom pod srcem sem povabil k sebi.

Ko sem se vračal, je naletaval sneg gosteje in volk je tulil nižje v hribu. Daleč nekje v ravnini je zavijal pes, moj konjič je hrzal in v divjem teku skušal čimprej doseči hlev. Krčevito sem se oklepal puške, prsti so me skeleli od mraza, če bi pa samo za hip spustil iz objema svojo jekleno ljubico, bi mi bila ostala na cesti... V hipu mi je preskočila pot lisica. Nagel okret, strel, hip nato drugi in zginila mi je v snežni mečavi.

Odkrito povem, streljal sem bolj iz strahu, saj v diru ne moreš meriti, zlasti ne z voza ali s sani. Ves spehan je bil konj in oblaki pare so se dvigali iz njegovega telesa. Nizko v ravnini je zateglo zatulil volk, moj brak pa se je ti-

ščal v uti. Ko sem ga poklical k sebi se mi je stisnil k nogam, dlako je imel naježeno, rep pa stisnjen tesno med noge. Oskrbel sem konjiča, zakuril v peči, ogrel sebe in ohrabil psa. Zunaj je tulil vihar in med tuljenjem viharja se je mesalo otožno zavijanje volka, zdaj spet v hribu. Tajinstveni moj svat volk je iskal krvavo svatovsko pojedino.

V še golem bukovju je vršal jug, ura v vaškem cerkvenem stolpu je bila polnoči. Napregel sem lahen voz in konjič je ves nestrpen stopal. Vrgel sem si prek nog toplo odejo, pregledal naboj in puško ter pognal. Divji petelin je vabil v svate pomlad in lovea. Vasi so tiho ležale po ravnici, še psi niso lajali. Nad zahodnimi gorami je visel zadnji kraec in se zaspan spravljal spat za goste smreke, zvezde so pa še sijale s polnim sojem. Ko je videmski zvonar vabil dolince k rani maši je visoko v gori spregovorila puška in pevec pomladi se je zrušil s prebitimi prsmi, zamolklo je padel med odganjanje, mladih sil polno šibje. Ko sva spela s konjičem domov, je zapel na Vidmu navček — utrnila se je lučca življenja. Le čigava sem pomislil. Ko sem se pa peljal mimo hišice pod gričem, sem videl soj mrliških sveč in čul plač mlade vdove...

Srce mi je bilo že tako otožno, žal mi je bilo divjega petelina, ki sem ga uničil brez haska, sedaj se je utrnilo drugo življenje, ki tudi ni imelo haska...

*

Pod jesen, ko je pihala ostra sapa in plešala z velim listjem mrtvaški ples, je prišla k meni blepa, mlada žena vsa v črni. Komaj sem v njej blepdal cvetočo nevesto, ki je bila pred dobrim letom pri meni in z vprašujočim pogledom čakala mojega odgovora.

Tudi njej je udarila pečat smrti — jetika, le da je bila ona še veliko neopornejša in male rdeče barvane palčice, ki jih je odkril veliki Koch, so bile v njenem izmečku v strahotnem številu... Odkrito sem ji dejal, da je vsaka pomoč zaman in jo ostro pokaral, zakaj je ni bilo prej na spregled. Prosto dušno mi je dejala, da ni hotela, čeprav je vedela, kaj se z njo dogaja. „Bi že, ko pa ste bili vi odsotni, mi je umrl otrok in od tedaj nima moje življenje več smisla...“ Nemo sva se razšla. Prej pa je njo pokril črni grob, kot dobrane in loge prvi sneg.

*

Čudna svatovščina! Sova je pela in na griču sem smrt sejal. V beli hišici pod gričem je bil vesel roj, med rojem mladi ženin s tajinstvenimi gosti v pljučih. Danes je hišica pod gričem zapuščena in le burja poje okoli voglov žalostno pesem, vsi oni veseli svati so pa postali žalostni pogrebci.

Iz naših krajev

Aretacija v zvezi z umorom Hribernikovih

Vsem čitateljem „Gorenjca“ je gotovo še v živem spominu grozni dvojni umor pri Jamnikovih v Hrasniški dolini pri Skofji Loki, ko sta postala žrtvi umora oba Jamnikova zakonca. Zločin je ostal pravzaprav še do danes popolnoma nepojasnen. Vendar pa je okrajno sodišče odredilo, da se morata aretirati Zgornji Fojkar Rutar Franc in čuvaj na njegovi žagi Stare Franc, vulgo „Bohine“ proti katerima vodi sodišče najstrožjo preiskavo. Ker pa so-

Skofja Loka 15. novembra, dišče drži potek dogajanja preiskave v popolni tajnosti, ne moremo o krivdi obeh osujsenecev še prav nič reči.

Z gotovostjo pa lahko povemo, da govorice o najdbi dvoreznega noža pri „Bohincih“ in samokresa ter nabojev pri Rutarju še ne slove na resnici.

Zelja vseh poštenih ljudi pa je, da se najdejo res pravi krivci in da ti občutijo močno pest pravice.

Avto ga je podrl

Oni terek sta šla ubožca iz Mestne ubožnice Lavtar Janez, ki je star 72 let in Tavčar Marjan v Zabnico po zeljate glave, ki jih je č. sestra naprosila. Po želji sta šla z samotežem. Ko sta se vračala, je v Starem Dvoru vzel iz vozička Lavtar svoj suknjič ter ga je začel oblačiti. Iz suknjiča pa mu je padla denarnica in iz nje 2 dinarja. Lavtar je seveda denarnico hitro pobral. 2 dinarjev pa nikakor ni mogel najti. Ker pa je mož že nekoliko naglušni, ni slišal svarilnih znakov osebnega avtomobila, ki se je naglo bližal. Avto je sicer kolikor je bilo mogoče zavrl in zavril v

Skofja Loka 15. novembra, stran, vendar je pri tem še precej močno odrazil starčka po tleh, da je ta dobil pri padcu precej poškodb po glavi, telesu in na desni nogi. V avtomobilu, ki se je takoj ustavil, se je peljal pet moških, ki so starčka spravili na noge ter mu kot malo odškodnino darovali 50 din. Vendar je starček dopisniku izjavil, da se tudi za jurja ne da tako udariti. Ob tej priliki bi zlasti opozorili na naravnost divjo in brezobzirno vožnjo šoferjev, ki jih kljub že večkratnim nesrečam nikakor ne srečati pamet.

Preveč denarja - premalo vesti

Vedno pogostejše se pojavljajo po vaseh kalileci miru. Nocojšnjo noč nismo v naši vasi skoraj nič spali. Pijane barabe iz sosednje vasi so razbijale, streljale, preklinjale in kvantale po vasi skoraj do ranega jutra. Ne bomo natančneje opisovali tega žalostnega dogodka; samo resno prosimo, da enkrat za vse-

Zg. Brnik 12. novembra 1959. lej naredi temeljit red po vaseh. Oblasti naj proti gostilničarjem, ki točijo vino pijancem, ali čez policijsko uro, kazensko postopajo. Gostilničarjem pa, ki dajejo komaj šoli odraslim otrokom pijačo, naj oblast odvzame obrt. Hočemo mir! Ali res ni paragrafa za barabe in za brezvestne gostilničarje?

Komu se je nasmehnila sreča na kranjski tomboli

Kranjska gasilska tombola je tudi letos osrečila nekaj ljudi. Ob najlepšem vremenu, kot bi bilo naročeno, se je zbralo v nedeljo popoldne na Mestnem in Maistrovem trgu ter v Prešernovi ulici okoli 12.000 ljudi iz vseh krajev Slovenije in celo s Hrvaške. Tombola je potekla v najlepšem redu v pičlih treh urah in je gasilec za brezhibno organizacijo treba izreči vse priznanje. Glavni dobiček

avto „Opel Kapitän“ je zadel delavec Franc Kalan iz Mavčič, drugi avto je dobil delavec Janez Pogačnik iz Rovt pri Poduarnu, spalnicu posestnikov sin Debeljak Pavel iz Pobrežij, prvo motorno kolo Arh. Franc s Hrušice, drugo pa Knežič Tončka s Primskovega, moško kolo in štedilnik Gril Milka, brezposelna modistinja iz Stražišča itd. Kalan je avto prodal tvarnarju Božiču za din 40.000,--.

Razstava kunčje kožuhovine

Razstava kunčje kožuhovine, usnja in volne, ki jo je pred kratkim priredila Zveza dr. št. rejcev malih živali v prostorih restavracije „Pri Šestici“ je našlo zelo ugoden odmev med posetniki ter željo, da bi Zveza še večkrat priredila take razstave, kjer bi lahko prišli vsi zainteresirani na svoj račun s ceninim nakupom domače kožuhovine, usnja in volne. Opozorjamo, da je vse to blago stalno na ogled pri rejcu mali živali v Karunovi ulici 10 tik za trnovsko cerkvijo.

odločneje prepove kuhanje žganja v takih množinah, kot se to dogaja sedaj in da se žganjarski kotli zopet zapечатijo, kot je že nekoč bilo. To mora biti naša prva zahteva. Drugo kar je potrebno je to, da se omeji produkcija vina in da se prepreči prevelik uvoz v našo slovensko banovino iz drugih banovin. To sta dve zahtevi, ki jih bo morala upoštevati oblast, sicer je jasno, kaj bo z nami, če bo šlo v takem tempu naprej. Zahteva se od nas, da bomo vsaj toliko zavedni, da se nobeden razgovor, nobeno posvetovanje, nobeno proslavljanje nikdar ne bo začelo z alkoholom, s tistim grdim popivanjem. Odklanjam vsako našo prireditev, ki bi začela s popivanjem! Zakaj se ne začne s produkcijem brezalkoholnih pijač, ko imamo take velike množine vsakoletnega pridelka sadja? Ali bi ne bilo bolj pametno, ko bi se to sadje uporabilo za pridelovanje brezalkoholnih pijač, kakor pa, da se kuha žganje najhujši sovražnik vsakega blagostanja in prespevalčevega najhujšega gorja.

Da se pri nas toliko popije, take ogromne količine alkoholnih pijač, to gre vse na račun naše narodne sramote, naše zaostalosti. Mislimo, da je vse večji mož tisti, ki v kakršnikoli družbi odkloni vino.

Nikjer ni nujno zapisano, da bi človek brez alkohola ne mogel biti vesel, ne mogel živeti, ne mogel vzdržati n. pr. pri težkem delu. Prav gotovo pa je ravno obratno, da ljudje, ki ne pijejo, so dosti bolj odporni kot tisti, ki pijejo. Trezen človek vse drugače mi-

sli in sedi kot kaka pijana šleva, ki niti ni sposoben, da sam misli, ampak mesto njega govori in misli njegov prijatelj alkohol.

Ne maramo delati nikomur krivice, ne našemu delavstvu, ne našim kmetom in podeželju sploh, kajti, povsodi so izjeme. Ista pesem se dogaja po naših delavskih revirjih, kot se dogaja po našem podeželju, zlasti ob nedeljah, ko se fantje in možje napijejo in zelo zelo pogosto med seboj pretepajo in pokoljejo. Pri delavstvu pa je to še bolj tragično, da se po vrhu vsega zla še upropaščajo cele delavske družine, dočim je na deželi v tem oziru nekoliko boljše. Pa vidimo ob nedeljah, kako se zvečer in ponoči valijo iz gostiln pijane druhal, pred katerimi ni varna prav nobena stvar. Ali je to mogoče častno za človeka, ki ima pamet, da ve kaj dela? Ali je to sploh vredno človeka, da tuli po cestah, kadar je pijan in napada mimoidoče mirne pasante ter čaka, kdaj mu bo kdo kaj rekel, da bo lahko takoj udaril in pokazal svoj podli značaj.

Temu moramo napovedati boj in sicer odločen boj. Zato bo šla naša borba do skrajnosti, kajti mi hočemo to gnilo rano, ki škoduje celemu narodovemu telesu, popolnoma ozdraviti. Za pijance in razgrajčarje ter suroveže, pa naj velja nova postava, nov zakon, ki bo dovoljeval na drug način krotiti tiste, ki ne spadajo med nas. Zakaj pa pri naših zahodnih sosedih Italijanih ni videti pijane razgrajčarje in pretepače po cestah in ulicah.

TEDENSKE NOVICE

KRANJ

Matajev Matija. Kot smo že javili, otvoril Dramatični odsek „Prosvetnega društva“ v Kranju letošnjo sezono z vlezanimivo in sme-ha polno Murnikovo burko: „Matajev Matija“. Igra se vrši v soboto 18. nov. ob 20. uri zvečer in v nedeljo ob 16. uri popoldne. Začetek bo točen. Ponovno opozarjamo občinstvo na otvoritveno predstavo v Ljudskem domu, ki bo vsakomur nudila par uric veselja in zabave.

Zračni kabel. Kot znano je v Kranju bila dosedaj vsa telefonska in telegrafska napeljava napeljana na drogovi, katerih se nahaja po mestu vse polno. Tak način napeljave danes ni več sodoben, je zelo nepraktičen, še bolj grda pa je slika, katero nudijo po mestu nahajajoči se drogov. Precej pritožb je že bilo in prošelj, da se ti drogov odstranijo. Ob takih prilikah je bilo vedno rečeno, da se bo vsa napeljava izvedla s kablom, ko bo pošta v Kranju imela svoje poslopje ter: se ji ne bo treba nikdar več seliti. Poštno poslopje se nam sedaj obeta in z njim vred bo rešeno tudi vprašanje telegrafskih drogov. Ker pa sedaj popravljajo cesto na Jelenovem klancu, so morali tam odstraniti vse drogoce, ki stoje sredi razširjene ceste. Vso to napeljavo so sedaj prenesli v zračni kabel, ki je napeljan od pošte po klancu navzdol mimo Majdiča in čez most. Od pošte navzgor pa bodo kabel najbrže podaljšali še do Beksela. V tem zračnem, višjem kabl, ki je samo začasen, se nahaja 50 parov žic, to je za 50 telefonskih naročnikov. V kabl pa se nahaja tudi telegrafski vod in vod za interurban telefon. Kabel je pritrjen na 5 mm debelo žico. Kot že rečeno, je bil ta kabel izvršen začasno, ker so morali z Jelenovega klanca odstraniti telefonske in telegrafske drogoce. Ko bo dovršeno poštno poslopje, bo vsa napeljava prišla v zemeljski kabel in drogov po mestu bodo odstranjeni.

Občni zbor Tujskoprometnega društva se vrši v četrtek, dne 23. novembra ob 20. uri v „Kranjskem dvoru“. Poleg običajnega dnevnega reda se bo na tem občnem zboru razpravljalo tudi o event. likvidaciji tega agilenega in za naše gospodarstvo pomembnega društva. Z osnovanjem krajevnega turističnega odbora pri občini društveni posli preidejo na ta odbor.

Važijo se tujskoprometni interesi in o-stalo občinstvo, da se tega važnega občnega zbora udeleže v večjem številu.

Poučujem klavirsko harmoniko mladino in odrasle v Ljudskem domu v Kranju. Istotam sprejemam osebe in pismene prijave 20. in 21. novembra od 2 - 4 ure popoldne.

Tramte Ludvik - Medvode.

Odda se takoj oskrbnitveni planinske postojanke na Smarjetni gori nad Kranjem. Takojšnje ponudbe poslati na podružnico SPD v Kranju. Potrebna kavgija din 10.000,-- v gotovini.

Priporočamo manufakturno trgovino Logar & Kalan v Kranju. Berite oglas na zadnji strani.

Bolničarski tečaj Rdečega križa v Kranju. Vsem prijavitelcem za tečaj Rdečega križa naznanjamo, da se prične isti v ponedeljek, dne 27. novembra ob 19. uri v Okrožnem uradu v Kranju. V četrtek, dne 23. novembra pa se vrši istotam ob 19. uri informativni sestanek, katerega naj se vsi prijavitelji gotovo udeleže.

Sreski odbor Rdečega križa v Kranju. Tašina kolesa. Preteklo nedeljo, ko se je v Kranju vršila gasilska tombola, je prišlo od vseh povsod polno ljudi in na trgu kot po gostilnah je zlasti popoldne in zvečer bilo zelo živahno. Med vso to veliko množico je gotovo bilo nekaj sumljivih tipov, ki so iskali prilike za svoje tatinske in podobne podvige. Tako je z vrta restavracije „Pri Petruku“ neznanca izumovil odpeljal še precej novo in dobro ohranjeno kolo znamke „Peguet“ najemnika g. Pavlu Konciliji. V veliki gneči to ni bilo težko napraviti.

Sadljarski sestanek za mesec november se vrši zadnji nedeljo v mesecu ob 9. uri popoldne v ljudski šoli kot običajno.

PREDOSLJE

„Divji lovec“. Naše „Prosvetno društvo“ je zopet pripravilo novo igro, katero uprizori v nedeljo 19. novembra ob treh popoldne. Na odru bomo videli eno najlepših naših domačih narodnih iger Finžgarjevskega „Divjega lovca“. Dejanje se godi na Gorenjskem leta 1848. Tonček bo v igri gotovo pričarjal vsem gledalcem dovolj veselega razpoloženja in smeha. Janez in Majda pa bosta v nas vzbudila veliko sočutje. Upamo, da bodo gledalci tudi s to igro zadovoljni, prav tako kakor so bili zadnjič s „Krivoprisežnikom“. Otrokom, ki se hodijo v šolo, je po sklepu seje radi želje staršev vstop k igram zabranjen. Morda si oskrbite vstopnice že prej pri društvenem blagajniku. Iskreno vabljeni vsi prijatelji!

PREDDVOR

Prosvetno društvo v Predvoru otvori letošnjo sezono z vojno dramo v treh dejanjih

„Stilmondski župan“. Drama se odigra v maj-hnem mestu Flandrije leta 1914, ko so Nemci vkorakali v Belgijo in jo zasedli.

Ker je drama vzeta iz polpretekste dobe in morda danes najbolj aktualna, pričakujemo, da si jo ogledajo vsi prijatelji naše prosvete.

Občni zbor je imelo ono nedeljo, Prosvetno društvo, ki je pokazal v polni meri, da društvo ne počiva niti v letni sezoni. Stvarna poročila, ki so jih podali funkcionarji, so bila z odobravanjem sprejeta od zborovalcev. Delo ki ga opravlja „Prosvetno društvo“ s svojimi odseki se ne da primerjati z nobenim društvom v kraju. Odbor je ostal skoro neizpremenjen, za novega tajnika je bil izvoljen Polajnar Janez, za blagajnika pa Markun Janez.

TRZIC

Oder. „Rožni venec“ je naslov krasni moderan drami, katero bomo videli v nedeljo ob 8. uri zvečer na „Skali“. Čitateljem „Slovenca“ je gotovo znana iz povesti, ki je izhajala pred leti kot podlistek v „Slovencu“.

Redki so odri, na katerih si upajo nastopiti s to težko dramo, zato smo prav radovedni, kako jo bodo naši igralci rešili. Vsekakor pa je igralcem najboljšje spricvalo že dejstvo, da se lotijo stvari, kateri zlepa ni kdo kos.

Vsem župnim uradom priporočamo za pravila cerkvenih ur trdiko Markič Franc, mehanična delavnica in splošno ključavničarstvo. — Stražišče pri Kranju.

Obrtniki in povišanje cen. Združenje čevljarjskih mojstrov je sklicalo sestanek svojih članov v nedeljo 12. novembra. Udeležba članov je bila zelo številna. Na dnevnem redu je bil razgovor o nastalih razmerah posebno z ozirom na povišanje cen. Ugotovilo se je, da so cene na splošno poskočile pri usnju in čevljarjskih potrebščinah povprečno 200%. To pomeni, da tudi za izdelane čevlje ne more veljati stara cena, vsled česar so čevljarji bili primorani povišati cene svojim izdelkom. Oni, ki izdelujejo kakšne specialne izdelke, so cene že povišali, drugo pa povišanje cen v celoti ni še uspelo ker so naleteli na hud odpor odjemalcev. So nekateri, ki so pričakovali, da bodo cene usnju in čevljarjskim potrebščinam kmalu zopet padle in zato svojih cen niso dignili. Ker pa vsi znaki kažejo, da tega znižanja ne bo, ne preostane drugega, kot cene čevljev zvišati in na ta način preprečiti gotovo izgubo. Tudi na tem mestu velja: Točna kalkulacija je pot k napredku, površnost pa k propadanju.

ŠKOFJA LOKA

Ta teden je začela Vincencijeva konferenca nabirati darove, s katerimi bo nato obdarovala revne družine za Miklavža in Božič. Vsi, ki kaj imate, spomnite se da vse kar imate, imate od Boga in da je tudi Bog dal, kot največjo zapoved ljubezen do bližnjega. Zato ne odklanjajte teh prošelj in ne zapirajte vrat pred nabiralci.

PRIMSKOVO

Zimsko delo v našem domu. Fantovski odsek na Primskovem sporoča, da se vrše vsak petek zvečer ob osmih redni sestanki, h katerim vabimo tako vse člane, kot tudi ostale prijatelje našega gibanja. Na sestankih bodo predavanja, pogovori se bomo o vsem zimskem delu v našem odseku. Zato jih prav pridno obiskujte. Pripeljite seboj tudi novih članov in prijateljev, da se seznanijo z našimi idejami, z našim delom in pristopijo v naše vrste. Naš „Prosvetni dom“ naj postane v zimskem času zbirališče vse katoliške mladine na Primskovem, ki naj se v njem zbira, izobražuje in vzgaja v ljubezni do Boga in domovine.

Knjižnica v Prosvetnem domu posluje redno vsako nedeljo dopoldne od 10. do 12. ure. Segajte pridno po dobrih knjigah, ki vam bodo v veselje in zabavo.

GORICE

Igra. V nedeljo 19. novembra 1959, ob 5. uri popoldne, priredi fantovski odsek po vsebini zelo prikupljivo Holbergovo komedijo v petih dejanjih „Politikant“. To vzorno delo je prevzel v slovensčino Niko Kuret. Komedija se vrši v Ljubljani v času Marije Terezije, proti koncu 7-letne vojne okoli leta 1760. Kdor pozna Holberg-Kuretova dela in tudi tisti, ki jih še ne pozna, naj se naše prireditve gotovo udeleži, ker se bo vsak zadosti nasmejal, kdor pa ne more biti vesel, pa se bo tudi prepričal, kako veliko je trpljenje neizkušene politika. Obisk vsakogar bo v korist njemu in prav tako tudi prirediteljem. — Bog živi!

Kultura naših nasprotnikov. Veliko „propagandno“ delo naših nasprotnikov, je prišlo preteklo nedeljo do popolnega izraza. Ko so člani Fantovskega odbora v soboto in nedeljo nalepili plakate za svojo prvo prireditev, so se pojavili s svojim gnusnim delom, ker jim katoliške mladinske organizacije ne gredo v račun. Plakati domačega FO so izginili. Kam, to se je hitro zvedelo. V nedeljskih opoldnanskih urah se je mudil pred našim domom

v Goričah gospod, kateri sicer pripada višji kulturni stopnji. Ko je prebral vsebino plakata, je segla njegova roka po nesrečnem nedolžnem papirju. Javnost se zgraža nad postopkom naprotnikov, vendar pa je vse toliko lažje, ker dotični gospod ne pripada naši narodnosti, pač pa oni, ki se je zadnja leta izkazala slabotno v svoji narodni zavednosti. Dogodek je sicer obžalovanja vreden, prepričani pa smo, da se na taka podla dejanja naši vrli fantje ne bodo ozirali, ampak bodo šli naprej po svoji začetni poti.

VODICE

Hrepenenje po Matuški Rusiji, oziroma po redu kakršno vlada v nji, se oluja nekaterim našim rdečim bratcem, katero pa seveda, žalibog še ne bo moglo biti v doglednem času izpolnjeno. Morda bi bilo kar priporočljivo, če bi bilo možno izvesti preseljevanje kot pri Nemcih, in da bi kar batjuška iz Kremlja poklical k sebi, v svoj rdeči raj, svoje zveste iz tužne Jugoslavije. Mogoče bi bilo to koristna lekcijska za naše rdeče mučenike. Dozdeva pa se, da bi se za njimi preveč solza ne potočilo.

Voz boginje Talije se je premaknil iz kolanj, v katerih je tičal in v nedeljo to je jutri 19. novembra nam bo pripeljala v Društveni dom, sicer lepo narodno igro „Domen“ katera pa kot vse naše narodne igre zahteva predvsem dobre igralce in nič manj pa ne tudi zmogljivega režiserja. Zdi pa se, da pri tem našem vozu le nekaj ni v redu in bi bilo mogoče priporočljivo, da bi tisti, kateri hibi ne morejo ali pa ne morejo videti, le pogledali, odkod bojazen starih igralcev, ki so skrbeli za ugled, katerega je imela naša igralska družina, da se ne podajo na to, njim tako priljubljeno vozilo. Talija sama, razumljivo ne bo pazila na naše vozilo. Zato pa mora tisti, kateri pazi na njega in ga upravlja, ustvariti občutek varnosti in uspeha.

Obrtništvo

Zaradi zamenjave delavskih knjižic so bili že vsi mojstri s posebno okrožnico obveščeni, da jih morajo do gotovega roka vsi pomočniki zamenjati. Sedaj jih pa ponovno opozarjamo, da čas za zamenjavo že poteka, ker morajo

biti vse stare knjižice do najkasneje 31. 12. 1939, zamenjane. Po tem roku ne sme nihče zaposlovati pomočnika ali delavca, ki nima nove poslovne knjižice. Da ne boste imeli mojstri in drugi podjetniki, ki zaposlujete pomočnike ali delavce, koncem leta nepotrebnih situacij, vam priporočamo, da nenadoma naročite svojim uslužbencem, da si takoj preskrbite novi dokument.

Vsi, ki so se redno izučili kakega obrta, dobe nove poslovne knjižice pri zanje pristojnem obrtnem združenju, ostali pa pri občini, kjer stalno prebivajo.

Skupno združenje obrtnikov v Kranju.

Š a h

Stražišče. Kakor vsako leto se bo tudi letos v Stražišču v kratkem pričel prvenstveni šahovski turnir na katerega so vabljeni vsi šahisti iz Stražišča. Prva tri mesta bodo nagrajena. Prijavnina je 10 din. Prijavitelj se je pri Berčič Mirkotu 262 Stražišče, najkasneje do 19. novembra, ta dan se bo vršilo tudi žrebanje in sicer v mlekarni „Rahone“ poleg Šmartinskega doma ob 1. uri popoldne. Nadaljni potek turnirja bo objavljen v našem listu.

Gospodarstvo

Na življenje rastlin in seveda na kakovost in množino pridelka vpliva več činiteljev, tako padavine, toplota, svetloba in predvsem zemlja. Dežja, svetlobe, toplote in drugih človek nima v oblasti, pač pa se je skozi stoletja človek priučil, kako se more zemlja izboljšati. V zemlji se vrše razne izpremembe, ki so za rodovitnost neobhodno potrebne. Zemlja dobiva take lastnosti, ki so za razvoj kulturnih rastlin najbolj primerne — pravimo zemlja zori. Zorenje zemlje pospešujemo med drugim tudi z rahljanjem, da dobi zrak pot v zemljo. Po hlevskem goju je prst rahla, do čim umetna mineralna gnojila zemljo fizikalno ne izboljšujejo, temveč dajejo le hranilne snovi. Gnojenje z ricinovimi tropinami pa zemljo fizikalno izboljšuje (jo rahla), pospešuje bakterije v zemlji, jo greje in dovaja zemlji hranilne snovi v veliki meri.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0.50. Najmanjši znesek je 8 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane i. t. d. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKŠ, tapetnik Na skali 5 (v hiši g. Štipica).

Ugodnost! Moško ali žensko kolo zamenjamo za krompir. Trgovina Krašovec na Bekselnju.

Krepkega kmečkega fanta starega do 17 let za postavljanje kegljev sprejme takoj Restavracija „pri Petruku“.

Približno 40 m rabljene lesene, hrastove ograje s hrastovimi stebrički se ugodno proda. Naslov v upravi „Gorenjca“.

Vajenca poštenega za čevljarstvo obrt sprejem takoj. Šter Miha, ročno čevljarstvo. Kranj, Jenkova 2.

Odda se suho novo trosobno, dvosobno in enosobno stanovanje z vsem komfortom, pritliklinami in eventuelno tudi z vrtom, na Klanecu. Poizve se: Jenkova 5-I. Bren.

Dobro ohranjen klavir se ugodno proda. Naslov v upravi „Gorenjca“.

Iščem v Kranju eno ali dvosobno stanovanje s kopalnico, po možnosti z najpotrebnejšo opremo za 3 osebe. Ponudbe na ing. Nearlovič. Kranj, Prešernova ul. 10-II.

Oddam takoj meblirano sobo in stanovanje: 2 sobi in kuhinjo. Oddam v najem tudi brivski salon. Poizve se: Černe, Cojzova c. 16.

Prostoren lokal v Kranju Bleiweisova c. 29 se odda s 1. decembrom. Vprašati: Trošt Danica, Ljubljana, Gledališka 5.

Stanovanje dvosobno — parket, z vodovodom se takoj odda v Stražišču 66.

Ugodnost! Moško ali žensko kolo zamenjamo za krompir. Trgovina Krašovec na Bekselnju.

USLUŽBENCI, slike za nove legitimacije je preskrbeti še letos! Se priporoča

FOTO JUG - KRANJ

KRZNARSTVO KRANJ

— specialna krznarska delavnica

MIKLAVŽ KUPUJE: za otroke bele plaščke in garniturse vseh barv; za dame najmodernejše ovratnike, boe, pelerince, jopice, paletoje, plaščke itd. po najnižjih konkurenčnih cenah samo pri trdki

BERČIČ
TRGOVINA KOŽUHOVINE
KRANJ, PRI NOVEM MOSTU

Vsi samo v znano trgovino

Logar & Kalan Kranj

Še je ogromna zaloga

MANUFAKTURE

po stari, najnižji, ceni. — Hitite, da redke prilike ne zamudite. — Prepričajte se!

Mimica Zagorska:

Marija Taborska

Zgodovinska povest iz dobe turških časov.
(Dalej)

Martin je odredenel samo za hip, samo malo časa je trepetal pred tem, kar se je neizbežno bližalo. Potem je stopil v lopo in poiskal kremen in kresilo. Ukresal je ogenj, zavil gobo v mah in jo vihtel v polkrogu, da se je v vetru vžgala. Potem jo je podtaknil pod suho dračje, globoko notri, prav v sredo grmade. Vsa butara in okolica se je zavila v neprodiren dim, ki je dušil in ščemel v oči. Ko je potegnil nočni veter in razginal dim, je pa visoka grmada zagorela. Zagorela je, nebo nad svetim Petrom se je pordečilo. Kmalu potem je zagorel kres na Ajdovskem gradu, ta je znanil grozo bohinjski dolini. Po vseh se je začelo otožno zvonjenje. Bim, bom, bom, Enakomerno, brez presledka. Cerkovniki so vlekli za vrvi, bili so plat zvona in znanili deželi vsega gorja največje gorje.

Martin je obstal zraven grmade, kakor bi bil okamenel. Rdeči soj gu je jasno oblival, vsak bi ga mogel že oddaleč spoznati. Toda on ni mislil na nevarnost. V tej noči je bilo nekaj tako strašnega, da je pozabil nase in na ves svet. Vrhovi gora so plameneli, kolikor daleč so nesle oči, nebo je krvavo rdelelo in žarelo, zvonovi so bili, bili v gluhi mir noči. Dežela pa je ležala, kakor bi bila začarana. Nič se ni gnilo v temni noči. Da, tako je ležala dežela kakor nedolžna žrtve, ki jo bo zajelo morje strašnega požara in ki se ne more ubraniti. A, pač: Martin si je senčil oči, ker mu je žar ognja jemal vid in je napeto gledal v dolino. V dolgih vrstah so se ponekod pomikale vrste luči, to so gotovo domačini, ki nosijo blago v skrinjice. Ponekod je bilo videti več plamenic, tu in tam so se v precejšnji razdalji pomikale tri luči, izginjale in se spet prikazovale daleč spredaj. To so bili jezdec, ki so na vso moč gnali konje, da bi pravočasno oznanili

ljudstvu, naj se spravi na varno in povedali, kdaj utegne prihrumeti turška povodenj.

Po hribu je prišel nekdo. Martin ga je videl, pa mu ni prišlo na misel, da bi zbežal. Ko se je spomnil, da mora kbeč za svojo varnost, je oni stal že pred njim.

„Plat zvona bom bil,“ je nagovoril Martina.

„Pozno prihajaš, kdor si. Ali si cerkovnik?“ se je rog-gal Martin.

„Cerkovnik Janez in Begunj. Ali si ti zažgal grmado?“

„Jaz. Saj prihajajo Turki, ali ne?“

„Da, prihajajo,“ se je cerkovnik zgrabil za glavo. „Da so morali priti, prokleti pesjanji! Ko sem ugledal žar na gori, sem bil napol mrtev od groze. Ljudje pa nad me: „Ali ne pojdeš bit plat zvona?“ In sem šel. Si pa ti zakuril kres. Grapar bi moral in čuti, je šel pa seno spravljat, kanala.“

„Ali me poznaš,“ je vprašal Martin.

„Kaj bi te ne! Že oddaleč sem te spoznal, ker te obzarja ogenj. Kdo bi te ne spoznal! Na vsem Gorenjskem ne dobiš lepšega fanta. Ožbalov Tit je bil lep, toda ti ga prekosiš.“

„Ne poznaš me, sicer bi bežal pred menoj.“

„Saj si Vilhaldoz iz Podbrezja! Dobro te poznam, videl sem te na Titovi svadbi in pred mesecem v Radviljici pred sodbo.“

Martin se je grenko nasmehnil. Stopil je k njemu in mu je pomolil desnico. Oni je brez skrbi segel vanjo.

„Kako da se me upaš dotakniti?“

„Zakaj bi ne upal?“ se je čudil cerkovnik.

„Ta roka je omadeževana od krvi. Morilec sem.“

Cerkovnik je široko gledal vanj.

„Saj nisi! Človek, ali si znorel?“

„V Radviljici so rekli, da sem.“

„Kaj nam mari, kako sodi Valerij Kraig. Vsa Gorenjska ve, da si ti nedolžen.“

Martin se je skoro otožno nasmehnil.

„Cerkovnik, dober nasvet ti dam.“

„Kakšnega?“

„Pojdi v Radviljico in jim povej, da si me videl. Dvajset beneških zlatov dobiš že za samo to sporočilo.“

„Moj Bog!“ je zavpil cerkovnik. „Mar so meni prokleti denarji, ki jih je vicedom obljubil! Martin, Vilhaldoz Martina, čemu mi bo denar, ko pa bodo jutri že Turki tu!“

„Prišli bodo in odšli!“

„Požgali mi bodo kožo, pobili in v sužnost vlekli tudi mene. Pomisli, s kakšnim grehom bi moral stopiti pred sodni stol, če bi za denar izdal nedolžnega.“

„Ali velja tvoja beseda?“

„Velja. Jezik naj mi odgnije, če bom komu povedal, da sem te videl tu. Ljudje so lakomni denarja in nekateri bi te izdal iz gole ludobije. Zdej bom bil plat zvona.“

Cerkovnik se je odmahnil k cerkvi. Kmalu je tudi zvon svetega Petra dramil vasi in tožil, jokal čez zvon.

Ko se je cerkovnik vrnil, Martina ni bilo več ob grmadi, ki se je sesula na kup. Ušel je v hosto, bedni brezdomce, ki je bil izven postave. Kdor bi ga ubil, bi sprejel štirideset zlatov. Martin je šel čez grape in tokove v planino. Zaprl se je v planinsko stajo in je sklenil, da bo tam počakal, da mine nevarnost. V srcu mu je vsajalo skrito upanje, da se bodo Turki morda ognili Kranjske dežele.

Pozno popoldan sta prišla na planino stari Ožbal in Tit Upehana sta bila in nekaj sta nosila v platnenih vrečah.

„Kako je v dolini?“ je hlanil Martin.

„Nič ne vemo, kaj se utegne priti. Pravijo, da po Dolenskem Turki gospodarijo, da je groza. V noči bodo že videli obžarjeno nebo, pa ne od kresov, od požarov.“

„Kje se boste skrili?“

„Bog ve. Na planinah, tam bi bilo najvarnejše. Grad kamen so že zaprli in vzdignili mostove, notri ne sprejemo nikogar več. Mar je gospodi tlačan, samo da se sami spravijo na varno.“

„Ko bi šli na Tabor,“ je svetloval Martin.

„Oh, še za Podbrežane bo premalo prostora. In na vse zadnje, ali meni, da je Tabor res nepremagljiv?“